

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.
Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din.
Inserati se zaračunajo po dogovoru.

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
želita
vsem naročnikom in sotrudnikom
>Pravice<
Uredništvo. Upravništvo.

Ob novem letu.

Težke misli obdajajo delavne sloje ob vsakokratnem novem letu. Življenje pohaja leto za letom v neskončnost brez sledu in brez vidika v bodočnost. Trpljenje in pomanjkanje v starem letu, trpljenje zopet v novem. Brez upa na boljše bodočnost stopa delavec v novo leto. Nehote se pa vsakdo ob novem letu vendar nekoliko pomudi pri misli: morda bo pa kaj boljše.

Kdo pa je vendar še bolj upravičen želiti si boljših dni ob vsakokratnem novem letu kot ravno delavni sloj? Ta želja ni nikak materializem, saj se on bori za svoje izgubljeno pravo, za najpotrebnejši kruh, ki mu kot človeku in zemljanu brez dvoma pripada. Delavec hoče in želi samo to, kar je že enkrat imel. Njegov boj za vsakdanji kruh je boj, ki ga mora vojevati in tudi izvojevati.

Toda kdo mu prinese srečnejše novo leto kot je bilo staro? Kdo? To je vprašanje, katerega mora delavec enkrat za vselej rešiti in ga edino od tam pričakovati, kjer ve, da edinole pride. Novo leto je zato premišljevanje prav potrebno, saj je to edina delavčeva bilanca ob zaključku staraga in nastopu novega leta.

Sedanji družabni red pozna le dva sloja. Posedujoči in delavski sloj, to je stan delodajalcev in delojemalcev. Prideta torej vpoštev le dva računaka zaključka. Podjetnik ali delodajalec računa, koliko mu je ostalo čistega dobička in že dela obenem račun za bodočnost. Pri tem računu bodočnosti pa seveda nikakor ne ostati pri isti številki dobička, ampak račun, kako bo prišel do največje številke, do katere mu je sploh mogoče priti. Tako dela stan, ki se prav nič ne ozira na nikogar. Merodajne so mu samo številke in nič drugega.

Kaj pa naša bilanca? Ne moremo dosti računati, ker so sama pasiva. Naše leto ni minulo v znamenju dobička, ampak v boju za vsakdanji kruh in v velikem pomanjkanju. Vsakdo izmed nas pride do zaključka v bilanci, da tako ne more iti več dalje, mora se obrniti na bolje.

Posedujoči sloj hoče še več dobička, delavstvo si želi boljših časov. Oba hočeta še boljših časov. Toda komu na škodo? Oba razpolagata z kapitalom, katerega nam je ustvaril Bog za vsakdanji kruh. O upravičenosti v tem boju ni govoriti, ker je nam kristjanom jasno ko beli dan. Le delovni sloj mora priti enkrat do zaključka, da je edino on merodajen v pravični razrešitvi tega vprašanja. Posedujoči sloj ne vpraša nič kako in kaj, on hoče le grabiti. Odločno se mu je postaviti enkrat v bran in priti do bitke za zmago. Tu ni nobenega vprašanja. Čimprej pridemo do pra-

vega dela, preje bomo lahko praznovali srečnejše novo leto.

Tu pa pride vpoštev edinole skupen nastop, boj organizacije. Kaj koristi tarnanje posameznega delavca v tovarni, rudarja ali viničarja, železničarja i. t. d. To je res samo kaplja v morju. Posamezniki lahko tarnajo in jokajo, da bodo utonili v svojih solzah ali se pretegnili v svoji jezi. Današnji družabni red je tega navajen in z lahkoto prenaša. Treba je skupnega nastopa delavstva v organizaciji. Kakor posedujoči sloj skupno nastopa v svoji organizaciji Zvezi industrijcev, tako mora delavstvo skupno nastopiti v svoji strokovni zvezi. To je neobhodno potrebno in vsakokratno novo leto nas znova opominja k temu.

Pričnimo novo leto s tem sklepom. Pojdimo na delo za organizacijo, da bodo jačje naše vrste. Ne pustimo v bodočem letu nikogar, da bi bil neorganiziran, kajti s tem ne škoduje le sebi, ampak vsem ubožanim, koristi pa samo svojim dosedanjim zatiralcem. Zavedajmo se, da je naš boj pravičen in svet, ker le v tem boju bomo rešili nešteto ljudi prezgodnjega groba. Delo za preganjane, zatirane in sestradane je dolžnost vsakega pravega kristjana.

Lačni so, dajmi jim jesti, žejni so, dajmo jim piti in nagim dajmo obleke, dvignimo jih zopet do stopnje otrok božjih. Priborimo jim zopet pravico, katero današnji svet tako ljuto tepta. V bodočem letu naj bo geslo krščanskega delovnega ljudstva: Nazaj k pravici, proč z brezsrčnim kapitalizmom!

Politični pregled.

Pri nas

se je zazdelo vladajoči nasilni klik, da je nastopil čas za izvedbo nameranih akcij proti Slovincem in Hrvatom. Zgled, kako so svoj čas razpustili komunistično stranko v Jugoslaviji in razveljavili 60 mandatov (poslancev) te stranke, je za jugoslovanske »demokrate«
vlastodržce zelo mikaven. Dejstvo, da se je to izvršilo brez velikih pretresljajev in da je imelo trenuten uspeh, navdaja s korajžo naše diktatorje tudi v tej volivni dobi. Kajti za vsakogar pri nas je jasno, da bodo morali sramotno oditi, če bi bile volitve vsaj delno svobodne. Zato pa je treba to jasnost zamrežiti s temnimi oblaki, ki napovedujejo komunističen vihar.

V režimskih listih se je zaradi tega naenkrat pojavila velika komunistična in boljševiška opasnost, ki grozi upropastiti našo državo. Proti tej »opasnosti«
so naši državobranitelji seveda dolžni po svoji »vesti«
nastopiti kar najbolj odločno in energično. In tako je po par tedenskem pisanju o tesnih zvezah Radiča z boljševiki in s tem združeni komunistični nevarnosti sedla naša vlada k ministrski seji, kjer je temeljito in vsestransko pretresala položaj v naši državi in končno pa je sklenila razpustiti HRSS, njene voditelje pa zapreti. Zgodilo se je to natančno dva dni pred Božičem, tako, da je bilo

za praznike dovolj govorjenja in priločnosti, da se hrvatsko ljudstvo zbeга. Da bi vlada to lažje izvedla, je poslala kralja čez praznike v Pariz.

Kakor pa stvar izgleda, Radičevi prijatelji se vedno svobodno hodijo okrog, in niso nobenega zaprli in tudi HRSS menda še vedno ni razpuščena. Vse kaže, da je bil oni globoko premišljeni in državniško tako važen sklep ministrskega sveta o razpustu HRSS bolj nekak poizkusni balon, ki naj pokaže, kako bi ta korak v javnosti učinkoval. Vsekakor izgleda, da se hrvatsko ljudstvo ne bo dalo kar tako oplašiti in kljub pisanju režimskih listov o popolnem razsuhu Radičeve stranke se volivne priprave Radičevcev vršijo nemoteno naprej.

Ta poizkus naših demokratičnih ministrov, ki nočejo nič drugega kot samo dobro našega naroda in cele države, jasno kaže bojazen teh gospodov, da bodo po volitvah morali ostati lepo doma, ker jim ljudstvo ne bo dalo svojih glasov. Zato iščejo zvez na vse strani, da bi se pravočasno zavarovali proti taki nesreči. Tako so predsednika bolgarske vlade Cankova, ki je dosedaj veljal kot eden največjih neprijateljev naše države, povabili v Belgrad ter so se z njim prijateljsko porazgovarjali, kako bi bilo mogoče makedonske glasove pridobiti za sedanji režim. Gospod Cankov se je v Belgradu prav po balkansko predstavljal s tem, da je napovedal sprejem naših jugoslovanskih novinarjev, ko so ti že čakali pred njegovimi vrati, lepo odpovedal, pač pa je sprejel inozemske novinarje. Naši jugoslovanski novinarji so to ljubeznivost poplačali s tem, da so javno povedali, da h gospodu Cankovu ne gredo na obisk, tudi če bi jih drugič povabil. Cankov se je medtem že odpeljal v Bukarešto. Kaj pa so se z njim v Belgradu dogovorili, to danes še ni znano. Iz vsega se vidi samo to, da snuje naša vlada za slučaj, če bi pri volitvah propadla, zvezo vseh tistih držav, kjer ljudska volja nič ne pomeni, to so: Italija, Bolgarija in Rumunija, ki bi tvorile vse skupaj lepo družbo za našo Jugoslavijo, kakor si jo sedanji režimovci zamišljajo. Seveda iz te moke skoro gotovo ne bo kruha, ker je naše ljudstvo za take poizkuse vendarle preprameto.

V ostalem se volivne priprave pri nas lepo nadaljujejo, shodi SLS se nemoteno vršijo ter so lepo obiskani, in ljudstvo izraža na njih svojo voljo, da bo tudi pri teh volitvah v ogromni večini poverilo zastopstvo svojih interesov SLS. Na vseh sestankih se jasno kaže, da so naši ljudje dovolj zreli, da lahko presojajo politični položaj ter se dobro zavedajo, da gre položaj za osnovne naše pravice, brez katerih je praktično delo za posamezne stanove sploh nemogoče.

Drugod.

V Nemčiji se politične homatije od zadnjih volitev sem še vedno brez konca pletoje naprej in nova vlada še vedno ni sestavljena.

V Italiji se tla fašizmu in zlasti njegovemu voditelju Mussoliniju vedno bolj majoje. Vse kaže, da se italijanskemu diktatorju njegov poizkus z

novim volivnim redom, ki ga je, kakor smo zadnjič poročali, nepričakovano predložil zbornici, ne posreči. Nasprotno opozicionalne stranke zahtevajo vedno bolj odkrito in odločno, da Mussolinijeva vlada odstopi ter že danes razpravljajo o novi italijanski vladi.

Na Francoskem se protiboljševiška akcija nadaljuje. Vidi se pa, da je vsa stvar bolj umetno uprizorjena kot pa utemeljena v resnični boljševiški nevarnosti.

V Rusiji tudi ni od zadnjega spora, ko so Trockija odstavili od poveljstva rdeče armade, pravega reda več in te dni so listi poročali, da so brezposelni delavci Zinovjeva tako pretepli, da je težko bolan.

Drugod po svetu te dni ni bilo posebnih dogodkov.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tovarniškega delavstva.

Občni zbor skupine SZTD v Trzinu se vrši v nedeljo 11. januarja ob devetih dopoldan na galeriji v Našem domu. — Ker je ta občni zbor za vse delavstvo velike važnosti, naj se ga člani polnoštevilno udeležijo! — Odbor.

Občni zbor skupine S. Z. T. D. v Zirovnici, ki se je vršil 21. dec., je bil prvi občni zbor izmed vseh skupin S. Z. T. D., kar je dokaz, da se člani te skupine dobro zavedajo pomena strok. organizacije za delavstvo. Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika smo izvolili nov odbor. V novem odboru sta Kajdiž Tomaž, predsednik in Robič Alojzij, blagajnik. Po izčrpanju dnevnega reda je poročal zvezni tajnik Lombardo o pomenu in pravilnem pojmovanju strokovne organizacije, kar so člani z zadovoljstvom vzeli na znanje. Skupina je vložila na ravnateljstvo elektrarne vlogo za letoletno nagrado v znesku 300 Din za vsakega zaposlenca.

Sestanek kovinarjev S. Z. T. D. na Jesenicah, ki se je vršil 21. dec., je bil precej dobro obiskan, vendar pa je bilo pričakovati še boljše udeležbe, s posebnim ozirom na predstoječe volitve obratnih zaupnikov. Na sestanku so poročali tov. Pukšič, Veber in zvezni tajnik Lombardo, ki so vsi med drugimi poudarjali važnost in pomen obratnih zaupnikov za delavstvo. Da so na sestanku padale tudi precej ostre in trde besede, je vzrok nezavednost, čestokrat tudi malomarnost članov samih, ki jim je vse drugo prej nego skrb za kruh. Dejstvo je, da po zakonu izvoljeni obratni zaupniki pri K. I. D. še daleč ne pridejo v poštev. Temu je precej krivo tudi delavstvo, ki je poglavo v boj proti močnemu sovražniku posamezne zaupnike same, ne da bi jih ščitilo in jim stalo v boju ob strani. Da se to ne bo več zgodilo in da pridejo izvoljeni zaupniki do svoje avtoritete, je naša dolžnost, kakor tudi korist posameznika in celote, da izvolimo zaupnike take, ki jim bomo lahko zaupali in se skupno z njimi borili za naš kruh in naše pravice.

Ali si član „I. delavskega konzumnega društva“, ki ima poleg petih prodajalen v Ljubljani tudi še trideset poslovalnic v raznih drugih krajih Slovenije?

Redni letni občni zbor skupine SZTD v Dolu pri Ljubljani se vrši v nedeljo 11. januarja ob 8 zjutraj v Društvenem domu. Poroča delegat iz Ljubljane.

Sestanek kleparjev in instalaterjev S. Z. T. D., ki se je vršil v nedeljo 28. dec., je bil ob precejšnji udeležbi zelo živahen. Pogrešali smo sicer nekaj članov, ki se radi upravičenih vzrokov niso mogli udeležiti sestanka. Gotovo pa bo tudi par takih, ki so mrzli do organizacije, na katere bomo morali pozabiti, ker itak ne spadajo v strokovno organizacijo. Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika, je poročal zvezni tajnik Lombardo, ki je med drugim pozival člane k solidarnosti, medsebojni ljubezni, skupnemu in požrtvovalnemu delu, kadar se gre za koristi, ki se tičejo posameznika ali celote. Dejstvo je, da posamezne člane prevladuje še vedno egoizem, katerega posledice dovedejo člane do medsebojnega sovraštva, ki pa niso samo zunanje osebnosti, ampak tudi v organizacijo prenešeno, kar je mnogokrat posledica razida organizacije. Da pa ne pride do tega, je dolžnost vsakega člana, da dela na to, da iz naših vrst izgine, kar bi nam lahko škodovalo. Namesto sovraštva naj velja ljubezen in videli boste, da bo naša organizacija rastle, postala močna in taka neustrašeno šla v boj za naš kruh in naše pravice.

Podpisani se srčno zahvaljujem vsem kleparjem in instalaterjem za prejeto vsoto 308 Din. Bog plačaj!
Franjo Sterle, Šiška.

Jesenice. Zadnjič smo opisali na kako čuden način je hotel v oddelku žrebljarne mojster K. podreti ustmen dogovor med obratovodjem g. Šilerjem in obratnim zaupnikom ter del. zastopniki dotičnega obrata. — Sicer se odpuštili niso izvršili, vendar pa si je g. mojster izbral drugo pot in je začel šikanirati obratnega zaupnika, ki je član SZTD ter še nekatere druge delavce. — Dotičnemu g. mojstru pa povemo, da je taka reč nevarna, zato je bolje, da se stvar pomiri, sicer bomo morali nastopiti drugo pot, ki ima zakonsko podlago, z dokaznim materijalom. — Graje vredno pa je, da je radi tega odstopil dotični obratni zaupnik, na kar opozarjamo odbor S. Z. T. D. ter ostali celokupni obratni zaupniški zbor, ki naj čuva avtoriteto obrat. zaupnikov in naj bodo te ali one stranke.

Delavstvo obrata pa naj gleda, da bo stalo za svojimi zaupniki, dokler jih ima, in naj jim ne daje zakulisnih nezaupnic, kot se je to zgodilo pri gori omenjenemu, da mora radi tega odstopiti, sicer ne bo dobilo iz svoje srede več ljudi, ki bi to funkcijo upali sprejeti.

Strokovna zveza rudarjev.

Trbovlje. Strokovna zveza rudarjev pozivlja vse člane, da poravnajo članarino za l. 1924. V zadnjem času se je pričela neka mržnja med nekimi člani naše skupine, da so pričeli zaostajati s članarino celo po tri ali štiri mesece. Te člane pozivljamo, da pogledajo pravilnik § 7., točko b). Kdor je naš član, je podpisal lastno ročno vse točke pravil, ne samo nekatere. Torej se moramo ravnati po tem, kar smo podpisali. Ravnotako pozivljamo člane Delavske zveze, kjer znaša članarina celoletno 2 Din. Mislimo, da je ta članarina dovolj nizka, a še to nekateri ne poravnajo. Tovariši rudarji, zavedajte se dolžnosti in obračunavajte te malenkostne prispevke. Nobena organizacija brez denarja ne more posloovati, ravno tako tudi naša ne. Ako pa kdo ne misli biti več član, naj to prijavi odboru ali posameznemu zaupniku, da bomo zamogli vedeti, koliko imamo rednih članov v eni ali drugi zvezi. — Naznanjamo vsem članom, da se vrši dne 4. januarja 1925, ob štirih popoldne sestanek Delavske zveze, in sicer v tajništvu Loke 258. Uljudno prosimo vse člane obeh zvez, da se sestanka udeležijo. Sestanek je velike važnosti za rudarje, zato naj ga nihče ne zamudi. — Odbor.

Trbovlje. Strokovna zveza rudarjev, skupina Trbovlje, pozivlja tem potom vse svoje člane naročnike našega strokovnega lista »Pravica«, da takoj brez odlašanja poravnajo do konca leta zaostalo naročnino. Naš list nima razpoložljivih fondov, vzdržati ga moramo mi rudarji in delavci sami. Ker s tem, ako nismo redni plačniki, spravljamo upravo lista v zadrego in se potem zgodi, da uprava upravičeno preneha pošiljati list. Na drugi strani se pa pride član pritoževati, kako da se mu list ne dostavlja. Da pridemo vsem tem nedostatkem na kraj in da se bo organizaciji prištedilo večkrat nepotrebnih reklamacij, in razbremenilo negotovosti upravo, naj storijo vsi svojo dolžnost ter gledajo, da ne bodo v bodoče zaostajali z naročnino. Dolžnost vsakega člana pa je, da pridobiva novih naročnikov med svojimi sotrpini, ker čim več bo naročnikov, tem uspešnejše nas bo branila »Pravica«. Podprimo naše strokovno glasilo, ki je edini delavski list, ki resnično in neustrašeno zagovarja naše pravice pod idejnim temeljem krščanskega socializma.

Rudarji! Poslovno leto 1924. gre h koncu. Ali pa moremo v tem letu zaznamovati kakšne uspehe ali napredek? Ne. Ravno nasprotno, nazadovani smo in nikjer se ne upošteva naše pravice, nad nami vihti bič neusmiljeni kapitalizem kakor še ni-

kdar poprej. Brezuspšno je naše tarnanje in pričakovati neke pomoči in rešitve od zgoraj. Zdravimo se in ne odlašajmo več; čas je zlato in predragocen, da bi sanjarili, ker sanje so premnogokrat razočarljive. Ali pa je rešitev mogoča? Da! To pa samo v naši S. Z. R., katera stoji vsikdar na braniku za pravice delovnega ljudstva. Rudarji in delavci, organizirajte se, ker le v močni strokovni organizaciji se bo vas upoštevalo in se vam bo izboljšal vaš gmoten položaj. Naj živi naša krščanska strokovna zveza! Vsi do zadnjega pod nje okrilje in uspeh bo siguran. Odbor.

Društvo slovenskih organistov.

Kakšne so plaše organistov. Pisec teh kratkih vrst službujem v eni župniji že 25 let. Ko sem pred 25 leti nastopil službo, so bili prejemi tolikšni, da sem se, čeprav sem se potem oženil, prav lahko preživel. Kako pa je danes? Letos sem dobil za bernjo kot plačo za službo organista in cerkvenika približno 900 kg ajde, kar bi znašalo po današnjih cenah in po odbitku stroškov za pobiranje 8200 K. Vina sem dobil kakih 200 l, pa ga niti po 20 K ne morem prodati. Jabolčnika kakih 800 l. Vsega skupaj: žito, jabolčnik in vino bi pač računalo na 15.500 K, štolnino in drugo pa približno 6500 K, skupaj 22.000 kron. To bi prišlo približno na dan 60 K. Imam preživeti ženo in sedem nedoraslih otrok. Sedaj pa naj mi kdo pove, kako je mogoče preživeti tako družino z 60 K na dan. Ali naj kje poprosim za kakšno poboljšanje? Nihče ne da nič. Pač pa marsikateri pravi, da imam jako dobro službo. Ali ni to vnebovpijoča krivica, da se ljudi tako izrablja? Mislim, da se še marsikateremu mojih tovarišev tako godi. Zatorej, organizirajmo se, druge pomoči ni.

Teharje. Službo organista nastopi tukaj z novim letom g. Franc Lužovič iz Teharja, ki je svoječasno uspešno dokončal orglarsko šolo v Celju. Našemu mlademu tovarišu želimo mnogo uspehov na njegovem mestu.

V »Cerkvenem Glasbeniku« številka 12. l. i. piše na str. 127 g. Roman Pahor o razmerah in položaju tovarišev organistov na Goriškem. Ker vem, da niso vsi gg. organisti naročeni na »Cerkveni Glasbenik«, si podpisani usojam v našem listu »Pravica« priobčiti sledeče vrstice: Spoštovanemu poročevalcu g. R. Pahorju povemo tudi mi organisti delavske štajerske, da so tudi naši delodajalci v socialnem oziru mnogokrat ravno tako nesocialni in občinski odbori brezbržni za nas kot na Goriškem. Pomagati si moremo le v vzajemnem

delu in borbi v naši organizaciji, ki postaja vedno močnejša in odločilna.

Karel Bervar.

Državni cestarji.

Tajnik je dovršil shode pri vseh skupinah razven celjske, za katero se vrši shod v kratkem. Shodi so bili povečini jako dobro obiskani, iz česar se vidi, da je pripravljenost potrebi naše organizacije zelo trdna. Člani so se povsod prepričali iz tajnikovega poročila, da se je društvo res prizadevalo pomagati članom, kjer je bilo dosegati le mogoče, pri obstoječih razmerah.

Ker so se povsod volili tudi novi odbori in zaupniki, ter se je uredilo novo poslovanje skupin in društva, lahko rečemo, da se začne po občnem zboru društva, ki se vrši kmalu, novo delo, ki mora biti še uspešnejše kot dosedaj. Ako bodo člani in odborniki kakor posamezni zaupniki izvrševali navodila, ki so jih prejeli na shodih in če bo v nas vseh želena in vztrajna volja do dela, potem lahko trdimo, da stoji danes naše društvo trdno in kot tako gre za novo delo.

Viničarji.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Odbor Strokovne zveze viničarjev, skupina Sv. Miklavž pri Ormožu, izreka najpristranejšo zahvalo vsem cenjenim darovalcem za naš »Miklavžev večer«. Ker ne moremo navesti radi pomanjkanja prostora vseh darovalcev, objavimo samo tako-le: V občini Sv. Miklavž smo prejeli darov v znesku Din 360.50 in 2 m platna. V Središču Din 517.25, na Kogu, Vitan, Jastrebcih Din 308; Ljutomer, Cven, Krapje Din 360 in različno v blagu; v Ormožu Din 187.25 in darila v blagu, v Ivankovcih smo dobili Din 25.— Pred vsem se moramo zahvaliti dobrotnikom največjih darov gospodu poslancu Bedjaniču Din 100.— in g. Vargazanu v Vinsk. vrhu Din 100.— ter trgovini Senčar v Ljutomeru za bogato darilo v blagu. Darovi, obleka, nogavice, robci za na glavo so se kupili za celotno vsoto Din 1867.25. Obdarovanih je bilo 105 otrok. Stroške za prireditev je utrpela skupinska blagajna. Še enkrat: Bog povrni stotero! Želimo vsem kakor članstvu tako vsem našim prijateljem in dobrotnikom srečno, veselo novo leto. Dal Bog, da bi se naša stanovska vzajemnost razširila tja do zadnje koče našega viničarja in kmetskega delavca ter da bi rastle število naših

=====

Inserirajte v „Pravico“!

=====

Ali kupuješ vse svoje potreščine pri I. delavskem konzumnem društvu?

Izpoved »neme« deklince.

(Dalje.)

Tedaj šele sem se zgrudila ob njenem vznjožju. »Jaz ne morem, mati! Ne morem! Moli zame, da se bom naučila!«

Ko si se Ti zvečer vrnil, — kakor vedno! — je ležala na mrtvaškem odru. Bila sem sama. Njen mrtvaški prt sem odgrnila in sem položila svojo vročo glavo poleg njene mrzle. Jokati nisem mogla več. Tedaj si vstopil Ti in si se opotekel. Spoznala sem, da si moral tako storiti, ker si bil pijan.

Vračali smo se s pokopališča. Ti nisi imel več žene, ne otroka.

Oče, oče! Ti ljubi, ubogi oče, kako ranjeno je bilo Tvoje srce!

10. julija 1916.

Prve dneve po materini smrti si prihajal redno domov. Jaz sem nemo pripravila obed, brez besed sem prinesla in se tiho vsedla k mizi. Naravno, Tebe sem dolžila smrti edinega človeka, ki me je ljubil.

Pozneje si vedno dalje izostajal. Jaz Te nisem pogrešala. Hodila sem

na materin grob. Najraje v temi. Stranska vrata so bila itak vedno odprta. Na grobu sem se večkrat vlegla na beli, mehki, hladni sneg. Jaz sama nisem vedela, kaj sem delala od samega hrepenenja in muke, od same ljubezni do trohneče, ki je komaj dva metra pod menoj, od samega — (ne vstraši se, oče, jaz hočem biti iskrena) — sovraštva do tistega, ki jo je umoril. In ko se je sneg tajal pod menoj, tedaj sem bila mirna in menila, da moja glavica leži bliže njenemu materinemu srcu, in mi ničesar ne odgovori, ker so njena usta vedno molčala. In če sem odstranila sneg — tedaj je bila črna prst njeno temno oko, ki mi je govorilo svojo zadnjo besedo: »Samo Tvoja ljubezen ga bo rešila!«

O ta njena zadnja beseda! Nikdar nisem šla z groba brez nje!

In kadar nisem mogla na pokopališče, sem sedela doma v temi sama s črnimi mislimi. Nekoč sem stala ob oknu in strmela v noč in stisnila roke v pest: »Oče, bodi proklet!«

Se se spominjam, da sem se komaj malo ustrašila, kaj sem izrekla in sem samo jezno mislila: »Ne, ne

prekličem nikdar! Nikdar ne bom prosila odpuščanja tega greha!«

Da je greh, sem vedela. A mislila sem hladno, zaničljivo.

In potem: Čakala sem na nenadno Tvojo smrt, dan za dnem.

To so bile moje dekliske sanje: videla sem Te, kako si padel v reko. Boril si se z valovi, a nisi imel dovolj moči in si utonil.

Videla sem Te pod tovornim vozom.

Videla sem Te zmrznjenega v snegu. Pri vsem tem je ostalo moje srce hladno. Saj si mi Ti umoril mojo mater!

In potem sem te hotela zapustiti. Vendar sem se bala sama stopiti v življenje, ker se še nisem čutila dovolj močno. Postati sem hotela nekaj velikega. V prostih urah sem skušala iz raznih znamenj spoznati, ali bom ta svoj cilj tudi dosegla. Nekega večera sem sedela pri odprtih vratih sobne peči in sem zrla v rdeči plapolajoči plamen. Vanj sem položila razpelo, ki si ga ti nekoč razbil. Kristusova glava je bila vedno bolj žareča, in poteze so oživele.

»Vzemi ga ven, potem boš junakinja!« Da, tako mi je nekaj govorilo zapovedujoče. Jaz sem bulila v svetlikajočo, oživiljeno glavo. Roke so vztrepetale. Plamen, plamen! —

Ko sem onega večera hotela polna veselega upanja zaspati, tedaj sem hipoma čula spodaj neko trkanje. Ne vem, ali si padel, ali si se samo zadela. — Jaz nisem prišla doli —. Vendar ljubki glas matere sem slišala jokati: »Samo tvoja ljubezen ga more rešiti!«

Samo ljubezen! »Mati, ne morem!« Blizu mene je ležal njen okrvavljeni žepni robec, ki je danzadnem povečeval mojo trdoglavost.

»Samo tvoja ljubezen — ga more rešiti!«

»Ne, ne rešiti — sovražiti!«

»Ne, ne sovražiti — rešiti, rešiti!«

O, kako dolga je bila tista noč. Mati je bila pri meni. Vprašala me je, kako velika je moja ljubezen.

Obrnila sem se k steni:

»Ne ljubezen — sovražstvo!«

Tedaj je vzela žarečo Kristusovo glavo in mi jo je držala tesno pred obrazom: »Zakaj si jo vzela iz plamena?« Tedaj sem morala bridko jo-

prijatelj iz drugih stanov vsak dan višje. — Odbor skupine Sv. Miklavž.

Ljutomer. Strokovna zveza viničarjev in kmetijskih delavcev v Ljutomeru želi vsem članom J. S. Z. in prijateljem delavstva vesele božične praznike ter bližajoče se srečno in blagoslovljeno novo leto! Obenem pa opozarja vse člane, kateri še niso izpolnili svoje dolžnosti in plačali naročnino, da isto ob novem letu poravnajo. Ob novem letu se zavedajmo svoje dolžnosti, da ne bomo s članarino zaostali, temveč še druge svoje tovariše pridobivali. — Bog živi!

Prometna zveza.

Na kaj naj železničarji računajo, da pridejo do svojih pravic? Prepričani smo, da ne na eno, ne na drugo vlado ne more železničarstvo računati, da pride gotovo in že skoraj do vpoštevanja njegovih pravic. Vedno menjavanje vlad dá železničarstvu povoda dovolj, da na kako resnost vladajočih ljudi za zboljšanje njihovega položaja zaupati ne morejo. Na kaj pa, nastane vprašanje? Ali mogoče na odločujoče organe železniških direktij, ki se kar kosajo, kdo bo deležen večjih zaslug ter iznašel kak novi izum, kako železničarstvo še bolj strokovnjaško pritisniti ob tla? Ali zamore železničarstvo računati na zboljšanje s tem, da gre vsaka kategorija ter vsak železničar svojo pot? Ali se mogoče položaj izboljša s tem, da organizacija organizacija, kategorija kategorijo, uslužbenec uslužbenca sovraži ter da se tovariš za tovariša ne briga misleč, kaj meni mar, naj si pomaga sam? Ali se bodo splošne krivice železničarjev odpravile s tem, da svojega sotovariša, ki si je z velikim trudom in naporom priboril košček boljšega kruha, da ga zaničljivo preziraš? Ali naj železničar računata na zboljšanje v tem, da vsak posameznik ne plačuje, ne sodeluje in se ne briga za svojo stanovsko organizacijo? Ali mogoče s tem, da razbija ter goji nesoglasje med njimi? Vprašamo z današnjim položajem nezadovoljne železničarje: Kdo je kriv, da se železniški upravi z rešitvijo in ureditvijo položaja uslužbencem nič ne mudi? Kdo je kriv, da prihajajo ter se izdajajo razne odredbe, ki bijejo vsaki pravici v obraz? Kdo je kriv prepričan, ki nastajajo vsled revščine v železničarskih družinah? Kdo je kriv, da je postal železničar popolnoma brezpraven? Ali ne mi železničarji sami? Ako bi bile organizacije ter železničarstvo dovolj složno, bi bilo naše vprašanje že rešeno. Ne bi nam bilo treba čakati na brezbriznost vladajočih ljudi za času primerno urejanje plač nenastavljenemu osebju

kot za izplačilo ostalih razlik nastavljenemu osebju. Železniška uprava ter slučajni mogotci na vladi se bodo zganili ter dali železničarjem, kar njim gre, šele takrat, ko bodo razmere železničarje prisilile na medsebojno vpoštevanje, medsebojno složnost v skupni organizaciji, pa četudi eden ali drugi pade kot žrtev pravice. Le skupni nastop vseh železničarjev v svoji lastni organizaciji bo pridobil to, česar še vedno zastoj pričakujemo od tam, kjer rešitev sploh ne more priti. Velja le: vsi železničarji v organizacijo, da bo naš nastop tem veljavejši.

Progovni delavec nam piše: Čeprav mi progovni delavci trpimo največjo bedo in pomanjkanje, nam še vlada odreja »državne poste«; ker nam državnih praznikov ne plačuje. Mi imamo že itak postov dovolj, ker si ne moremo za našo dnevno plačo nabaviti najpotrebnejših živil. Ako moramo državne praznike praznovati tudi mi, potem se more dobiti tudi kritje za našo plačo teh praznikov, da ne bomo ravno na te dneve stradali mi in naše družine, ker smo za naše delo plačani tako sramotno.

Delavska zakonodaja.

Člani delavskih zbornic. Člane delavskih zbornic volijo delavci in nameščenci brez razlike spola, ki so zavezani zavarovanju zoper bolezen in nezgode in ki so dovršili 18. leto starosti. Pasivno volilno pravico imajo samo osebe, ki so naši državljani, uživajo vse državljanske pravice, so nastanjene stalno ali pa vsaj leto dni v območju delavske zbornice. Mandat članov delavske zbornice traja tri leta in je brezplačen.

Delavska zbornica upravlja svoje posle: 1. po skupščini; 2. po upravnem odboru.

Skupščina voli člane upravnega odbora in tajnika zbornice, odobrava letne proračune, voli izmed sebe posebne odbore za proučevanje delavskih vprašanj ter določa odškodnino članom za udeleževanje sej.

Upravni odbor je izvršilni organ delavske zbornice. Predsednik zbornice podpisuje korespondenco važnejšega značaja skupno s tajnikom. Manj važne rešitve in dopise podpisuje tajnik sam.

Podrobne odredbe o vodstvu zbornice se določujejo s statutom. Za Slovenijo je določena ena delavska zbornica, ki ima 50 članov in ima svoj sedež v Ljubljani.

Sredstva za svoje vzdrževanje črpajo zbornice iz doneskov, ki jih plačujejo delavci in nameščenci brez razlike spola, ki so zavezani zavarovanju zoper bolezen in nezgode in ki so dovršili 18. leto starosti. Prispevki za

delavsko zbornico se pobirajo skupno s prispevki za bolniško zavarovanje in ne smejo presegati 0.5 odstotka takozvane zavarovalne mezde, ki služi za odmero prispevka za bolniško zavarovanje.

Sedajne delavske zbornice so provizorne, začasne, njihovi člani niso od delavstva izvoljeni, marveč le imenovani po ministrstvu za soc. politiko. Začasne delavske zbornice so v prvi vrsti dolžne izdelati zborniški statut in poslovnik ter ukreniti vse pripravljalne odredbe, da se čimprej izvolijo člani definitivne (stalne) delavske zbornice.

Zčasne delavske zbornice pokrivajo v smislu zakona vse stroške iz državne subvencije.

Vse delavske zbornice v naši državi smejo ustanoviti skupno tajništvo v Beogradu, da opravljajo čim uspešnejše posle pri centralnih oblastvih.

Delavske zbornice so predstavnice delavcev in nameščencev, imajo svoje pravice in dolžnosti. Delavske zbornice so važnega pomena za delavstvo, zato ne bo škodovalo, če delavstvo obrne posebno pozornost na te ustanove. Od delavstva samega je odvisno, kako bodo zbornice vršile svoje naloge. Od delavstva je odvisno, kdo naj upravlja in vodi posle zbornice.

Morda bo še trajalo nekaj časa, predno bo b usodi delavske zbornice odločilo delavstvo samo. Minulo je že dve leti, odkar je izšel zakon o zaščiti delavcev, ki določa delavske zbornice, katerih dolžnost bi bila čim prej izdelati statute ter razpisati volitve za definitivne delavske zbornice. Danes po dve in pol letih pa so delavske zbornice še vedno tam, kjer so bile ob rojstvu. Kje leži krivda takemu zavlačevanju volitev, ni težko najti, kajti že par let sem so na državnem krmilu ljudje, ki jih prav malo briga soc. zakonodaja, še manj pa, da bi dali zadostnih kreditov za vzdrževanje delavskih zbornic. Veliko temu je krivo tudi to, da je zbornica v rokah soc. demokratov, ki v prvi vrsti skrbijo za svoje žepe, delo in priprave za volitve pa počivajo, ker vedo, da čimprej se izvršijo volitve, prej bodo morali odkorakati z mesta, kamor ne spadajo.

Tedenske vesti.

Občni zbor I. Del. kons. društva se je vršil dne 29. decembra l. l. ob številni udeležbi delegatov. O zborovanju, ki ga je izpolnila obsežna stvarna razprava, bomo prihodnjč prinesli obširno poročilo.

Hišni posestniki so imeli na Štefanovo v Ljubljani protestno zborovanje radi znane uredbe, po kateri naj bi bile upravne oblasti dolžne stanovanjski zakon izvajati tudi po

31. decembra l. l. do 1. maja 1925. Na tem zborovanju so sklenili več resolucij. V vednost našim čitateljem podajamo v naslednjem tri točke teh resolucij. 2. Z vsa odločnostjo protestiramo proti vsakemu nadaljnjemu stanovanjskemu zakonu, ker so vsi drugi gospodarski krogi postali že prosti vseh vojnih omejitev, kar mora veljati tudi za hišno posest. 3. Protestiramo proti grožnjam, ki so jih izrazile 15. t. m. strokovne organizacije, da bodo svojim članom stanovanjskim najemnikom dajale tudi fizično zaščito, kar je naravnost ščunvanje zoper varnost osebe in lastnine. 4. Država in drugi delodajalci naj svojim uslužbencem dajo primerne stanarine, da bodo mogli stanovanja primerno plačevati, ker je nemoralno, da bi bili državni nameščenci v breme samo enemu stanu, mesto splošnosti.

Srečno in veselo novo leto

želi cenjenim bravcem

Anton Kobi,

lesna industrija, LJUBLJANA, Ižanska cesta št. 22.

Vzгляд nam je dan!

Ne obupaj človek, ki hrepeniš po pravici, ki si zatiran in preziran, ki si vsestransko izkoriščen in zaničevan, ki te tare revščina, pa pravijo oni, ki na račun drugih žive in bogate, da tako pač mora biti.

Mi pa pravimo. Kvišku srea vsi zatirani! Rodila se nam je večna resnica in pravica. Prišel je med nas On, ki sovraži krivico in ljubi onega, ki trpi zaradi pravice. Zveličar, ki se je za nas rodil, ni nikaka prevara ter ni prišel na svet, da si zaslužni neučeno preprosto ljudstvo. Ni prišel na svet, da sovraži one, ki se bore za svoj in drugih obstanek. Ni prišel na svet, da onemogoči onemu, ki trpi in dela zaslužno plačilo. Prišel je, da popravi, kar je napačnega, poravna krivico, da pokaže onim, ki izkoriščajo ter izrabljajo v svoje namene one, tistim, katerih lastnina je samo delo in trpljenje, plačilo zato pa samo revščina, preziranje in maščevanje. Prišel je, da nam pove, da naj človek živi od tega, kar si s poštenim delom sam prisluži in da je vsako bogastvo, zaradi katerega morajo drugi pomanjkanje trpeti, krivično.

Zato sprejmimo Njega, ki je bil in je vsegamogočen, pa se rodil v revščini med pastirci, živel in umrl v trpljenju, umrl zaradi resnice in pravice, umrl zaradi farizejstva in hi-

Ali veš, da ima zadruga poleg raznih vsakdanjih potrebščin tudi najcenejše in najboljše oblačilno blago, poleg tega pa še

3% popust?

kati. Bilo mi je, kakor da mi je močan val odplaval nekaj dušičnega.

Vedno večji je bil žar okrog Kristusove glave, dokler ni bila vsa soba razsvetljena. In preden je napočil dan, si imel Ti zopet otroka, ki je stikal zlato pravljico: »Jaz bi Te mogla zelo, zelo ljubiti«; in tedaj si mi k 18. rojstnemu dnevu podaril nekaj lepega: Obljubo, nikdar več pokusiti nobene kapljice vina!

Ko se je zmračilo, sem v temi šla na pokopališče. Pokazati sem hotela materi, da sem izpulila iz srca strupeno rožo in usmrtila zakrknjujočo kačo. Njen krvavi robec sem na njenem grobu sežgala. Toplo sem molila za te, ko sem se sklonila nad plamenom, da me ne bi njegova borna, trepetajoča zarja izdala grobarju.

Od tedaj dalje si postal do mene surovejši, mnogo bolj kakor doslej. Sicer, tepel me nisi nikdar —, pač pa tvoj prezir, zlasti kadar si me imenoval »najnovejša svetnica«. In jaz sem imela v sebi vendar tako mračnega hudiča!

10. decembra 1916.

Zdrobljena Kristusova glava leži na moji mrzli roki. Jaz sem gledala

v trpeči obraz. Slišala sem: »Vzemi ga ven iz plamena, in postala boš junakinja!«

Jaz pa nisem postala. Junaki morajo biti veliki v čisti ljubezni.

Jaz pa sem bila močna v sovraštvu. In kdor je velik v sovraštvu, ta je le velik hudič.

Vendar tedaj, ko sem si opekla prste, tedaj sem vsaj začela sovraštvo trebiti. Večkrat so se delali novi poganki, zlasti, ko si prihajal pijan domov in si imel tako hudobne oči. In če je tedaj divje vzrastlo v mojem srecu, tedaj nisem smela več pogledati na sliko moje mame. Več ko enkrat sem jo zaobrnila proti steni, da ne bi ona videla, kako se moram jaz boriti, da bi mogla zate moliti.

Ni še dogo tega, ko si se ti zmotil, da si zašel v mojo spalnico, ko si prišel pozno v jutro šele domov. Vprašal si me, kako to, da ležim na tleh, namesto v postelji. »Padla sem na tla«, sem ti odgovorila. Oprosti, lagala sem! Jaz sem si vsaki prvi petek v mesecu postlala na tleh, da bi postalo moje srce široko in globoko in ponižno in krotko kakor Srce Jezusovo, da bi te jaz mogla plémento —

otročko ljubiti. In ker sem se še vedno morala boriti, sem pred dvema mesecema prvokrat razprostrla svoje roke in sem Bogu Očetu darovala smrt njegovega Sina, ki je bila odkupnina za naše odrešenje, in sem iz vse duše molila, da bi on sprejel moje revno življenje, da bi postal zopet srečen, moj ljubi, ubogi oče! —

Danes vem, da bom kmalu umrla. Toda jaz verujem, da ne bom umrla za tvojo srečo, ampak zaradi pravične kazni, ker sem svojega očeta nekoč sovražila in zaničevala. —

To je bila moja izpoved: da sem ljubila človeka iz vsega srca — svojo nesrečno mater! in da sem sovražila človeka z vse svoje duše — svojega nesrečnega očeta!

»Samo tvoja ljubezen ga bo rešila!« Ona je rešila samo mene, za te je bila prezlaba.

Ako jaz sedaj grem, kaj je izgubljeno? — Nič.

Eno delo bi rada izvršila: Ves strup celega sveta bi znosila na grmado, da bi ob tem silovitem ognju ozdravela in postala življenja vesela vsa srca — zaničevanih žena, vsa srca zavrženih otrok. — Za to delo pa moje roke niso dovolj velike in močne.

In potem: Nič nisem bolj blagovala kakor čiste roke, ki so smele dvigniti najsvetejšo hostijo. Tega sploh ne morem popisati, — tako hrepenenje sem imela po tem —. Samo moške roke, morejo biti tudi duhovniške. Zakaj torej živeti, čemu moje največje hrepenenje, ki z vsakim dnem narašča, vendar ostane samo hrepenenje? —

Ti pa, oče, najdeš povsod spretnejšo gospodinjjo kakor sem bila jaz. Glej, zato me ne pomiluj, ako odhajam!

V božičnih dneh 1916.

Izpoved je končana.

Moj ljubi, zapuščeni oče! Ne vem, ali mi moreš odpustiti, — ali tudi hočeš?

Jaz nisem mogla tako posvetiti v svojo dušo dušo, kakor bi rada hotela. Sem tako izmučena, oče! Večkrat nisem našla prave besede in sem ti hladno poročala o dogodkih, kar je nekdanje tako toplo telo v mojem srecu. Lahko bi te poklicala k svoji smrtni postelji in bi ti vse priznala. Potem bi pa bolj mirno umrla. Tega nisem hotela. Jaz sem bila vedno tiha in se hočem kaznovati z nemo smrtjo.

(Dalje prih.)

navstva ljudi, kakršni so še dandanes. Pokazal je s tem tudi onim, ki sami ne potrebujejo opore in pomoči, naj se združijo s trpečimi brezpravnimi, ker smo pred Bogom vsi enaki, in imamo vsi pravico do primernega življenja. Torej sprejmimo Njegov nauk, živimo po njem, bojujmo se proti napakam svojim, bojujmo se proti napakam onih, ki prihajajo med trpine samo takrat, kadar iščejo svoje koristi. Vzglede nam je dal On, ki je bil zaradi pravice preganjan in pribit na križ. A. B.

Prosveta.

Za obstoj in svobodo Slovenije se glasi zanimiva knjižica, kjer je opisan ves dosednji boj naših poslancev za samostojnost Slovenije ter smoteno delo, ki so ga vršili naši ministri v vladi. Vzeti in beri ter primerjaj to knjižico s knjižico samostojnih, potem mirno voli!

»Inspekcija Rada i radnički povjerenik« je naslov brošure, ki jo je izdal uradnik Inspekcije Dela v Banjaluki, Ibrahim Džafić. Brošura vsebuje kratek pregled delavske zaščitne zakonodaje ter svrhe in značaja Inspekcije Dela, ki ga je avtor svoječasnó podal v obliki referata na I. konferenci delavskih obratnih zaupnikov v Banjaluki dne 6. aprila 1924. Knjižica obsega 50 strani in jo je izdala Štamparija »Glas Krajine« d. d. v Banjaluki.

KREKOVA MLADINA.

4. seja centrale »Krekove mladine« se vrši v Celju, na novega leta dan ob 10. uri dopoldne v hotelu »Beli volk«.

Tajništvo centrale sporoča podružnicam sledeče: Ako želi kaka podružnica govornika, naj to sporoči centrali pravočasno. Centrala »Krekove mladine« prireja vsak četrtak zvečer socialni tečaj in vsako nedeljo dopoldnó govorniško šolo. Za govorniško šolo želimo, da naj isto posečajo posebno okoličani, člani delavskih organizacij.

»Krekova mladina« v Celju priredi Silvestrov večer, z jako zanimivim sporedom v hotelu »Beli volk«. Vabimo vse naše krščansko-socialno misleče delavstvo in njih prijatelje.

Vsem članom podružnic in prijateljem »Krekove mladine« želi centrala Srečno in veselo novo leto!

Socialni vestnik.

Iseljavanje iz kraljevine SHS v mesecu oktobru 1924.

V mesecu oktobru tek. leta se je izselilo iz naše države 1587 ljudi in sicer 1321 naših državljanov (980 moških in 341 ženskih) in 216 tujih podanikov (124 moških in 92 ženskih).

Od skupnega števila izseljencev in sicer naših državljanov odpade na Dalmacijo 424, na Hrvatsko in Slavonijo 414, na Vojvodino 239, na Srbijo 178, na Slovenijo 30, na Bosno in Hercegovino 22 in na Črno goro 14.

Od teh izseljenikov je bilo 66 kvalificiranih, 165 nekvalificiranih, 769 poljedelcev, 34 prosti poklici in 288 družinskih članov (otrok in starčkov).

Po starosti jih je bilo 418 od 31. do 50. leta, 507 od 18. do 30. leta, 361 izpod 18. leta in 45 čez 50. leto. Po veroizpovedi pa 1030 rimskokatoliške vere, 20 srbsko pravoslavne vere in 11 protestantov.

Srbov, Hrvatov in Slovencev je bilo (1321) procentualno 70%, Nemcev (290) 22%, Madžarov (96) 7%, Romuncev in ostalih narodnosti (16) 1 odstotek.

Vseljevali so se ponajveč v sledeče pokrajine: na prvem mestu v Argentinijo (407), potem v Avstralijo (357), Brazilijo (259), S. D. A. (169), Chile (36), v Ameriko (48), Kanado (28) in v Novo Zelandijo (11).

Ponajveč se izseljujejo zaradi tega, da si poiščejo dela v tujini.

925 izseljenikov so plačali sami pot, dočim je ostalih 396 odpotovalo na račun rodbine.

V preteklem letu in sicer v istem mesecu se je izselilo vsega skupaj 1652 izseljenikov (brez tujih državljanov) in sicer 1039 moških in 613 ženskih.

Od 1. januarja do 31. oktobra 1924 je bilo vsega skupaj 14.391 izseljenikov (brez tujih državljanov), dočim je bilo v istem razdobju preteklega leta 5663 izseljenikov.

V mesecu oktobru tekočega leta se je vrnilo iz prekmorskih krajev v našo državo 497 izseljenikov.

Gospodarstvo.

Zagreb. Italija 2.8045 do 2.8345 (2.835—2.84), London 309.50—312.50 (312), Newyork 65—66 (66.10—66.20), Pariz 3.5320—3.5820 (3.58), Praga 1.9820—2.0120 (2.01), Dunaj 0.0920 do 0.0940 (0.0937), Curih 12.75—12.85 (12.84), efekt. dolar 64.50—65.50 (65). Tendencja in promet slab. Posebno v devizi Trst.

Curih. Belgrad 7.80 (7.75—7.85), Budimpešta 0.007030, Berlin 1.2260 (1.228), Italija 21.85 (22—22.10), London 24.3150 (24.24—24.26), Newyork 514.50 (515—515.50), Pariz 27.75 (27.75—27.80), Praga 15.5875 (15.60 do 15.65), Dunaj 0.007260 (0.00723 do 0.00727), Bukarešt 2.65, Sofija 3.75.

Produkcija premoga v mesecu maju 1924.

V teku meseca maja t. l. se je v celi državi nakopalo 303.405 ton premoga. V aprilu t. l. je znašala produkcija 303.779 ton, v marcu 379.446 ton, v februarju 383.513 ton ter v januarju 380.708 ton.

Od celokupne produkcije odpade na črni premog 7.786 ton, na rjavi premog 233.722 ton ter na lignit 61.897 ton.

Delež Slovenije na produkciji premoga v celi državi znaša 139.130 ton, kar pomeni 45.9 odstotka produkcije v celi državi. Sloveniji sledi Bosna in Hercegovina, kjer se je nakopalo 85.154 ton ali 28.1 odstotka celokupne produkcije. Še manjši je delež Srbije, ki dosega 49.381 ton ali 18.3 odstotka. V Hrvatski s Slavonijo je bilo produciranih 18.820 ton ali 6.2 odstotka produkcije v celi državi. Dalmacija je dala 10.920 ton in je njen odstotni delež pri produkciji premoga v celi državi bil samo 3.8.

Od celokupne produkcije kakor tudi od zaloge na dan 31. aprila t. l., ki je znašala 139.069 ton, se je oddalo: državnim železnicam 98.615 ton, ostalim železnicam 762 ton, vojni mornarici 600 ton, privatnemu brodarstvu 1523 ton, industriji 109.397 ton ter raznim 17.150 ton.

Izvozilo se je v maju 1924 16.597 ton premoga. Lastna poraba pri premogovnikih je znašala 35.134 ton. Skupno se je torej oddalo v maju 293.278 ton.

Slovenija je od svoje produkcije v mesecu maju 1924 ter od zalog na dan 30. aprila 1924, ki so znašale 31.088 ton, oddala državnim železnicam 54.403 tone, privatnim železnicam 160 ton, privatnemu brodarstvu 932 ton, industriji 36.207 ton ter raznim 8681 ton. Izvozilo se je v teku meseca maja t. l. iz Slovenije 11.119 ton; premogovniki pa so porabili 17.891 ton. Skupna oddaja v maju t. l. je torej znašala 129.393 ton.

Zaloge premogovnikov na dan 31. maja 1924 so bile v celi državi 149.196 ton in sicer v Sloveniji 40.825 ton (30. aprila 31.083 ton), v Srbiji 40.186 ton (30. aprila 42.148 ton), v Bosni in Hercegovini 28.186 ton (30. aprila 26.649 ton), v Dalmaciji 25.286 ton (30. aprila 24.891 ton) ter v Hrvatski s Slavonijo 14.511 ton (30. aprila 14.293 ton).

Povprečno je bilo v premogovnikih zaposlenih v mesecu maju 1924 30.784 oseb, kar pomeni napram aprilu nazadovanje za 1448 oseb.

V Sloveniji je bilo v premogovnikih zaposlenih povprečno 13.230 delavcev, v Srbiji 6202 delavca, v Bosni in Hercegovini 6063 delavcev, v Hrvatski s Slavonijo 4330 delavcev ter v Dalmaciji 959 delavcev.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. Našim rudarjem naznanjamo veselo vest, da se je pri nas ustanovila liberalna delavska organizacija. Gospod Mirko Veinberger je blagovolil opozoriti g. Žerjava, da bi imela takšna ustanova v Zagorju naravnost sijajen uspeh. On namreč (g. Veinberger) je pri delavstvu zelo priljubljen, ker ga je ob času stavke podpiral z moko. Bilo bi torej pametno, je poročal, da organiziramo rudarje. G. minister je z velikanskim navdušenjem pozdravil to pismo. Bil je srečen, da ima tudi med pridobitnimi krogi junake, ki delajo za njegovo sveto stvar. Brž je storil vse potrebno. In pretečeni teden, leta 1924, mrzlega zimskega večera so ustanovili svojo »Unijo«. Z veliko težavo so ustanovili odbor, ki sestoji iz samih »Narodno soc. odpadnikov.« Seveda niso pozabili »Gustelja«, ki je prevzel tajniško mesto. Ta je obljubil, da bo zastavljal vse moči in plehke duševne zmožnosti, da bo res »Unija rudarjev« prišla v Zagorju do moči in veljave. Če je mislil, da bodo svoj napredek pri delavcih uveljavili na isti način, kot 1. junija v Trbovljah, ko je tudi on skakal z revolverčkom, se najbrž moti. In čeravno je g. Veinberger še pripravljen dati moke, ne bo uspeha. Če sanja, da si je z moko pridobil velikanski vpliv, se moti. Kvečjemu hvaležnost. Naše delavstvo noče Žerjava in ne njegovih botrov. Priporočamo torej, da se »Unija« ne poskuša širiti, ker se ji lahko zgodi, da jo raznese.

Velenje. Pri nas naša zveza lepo napreduje. Delavstvo je uvidelo, da mu ni v korist pričkanje gospodov okoli »Socialistac in Bernotovega »Nepreja«, vsled tega se organizira delavec-rudar v naši zvezi. Da naša organizacija tako lepo napreduje, je v prvi vrsti zasluga naših vrlih tov. Z. V. in U. J., da ne pozabimo tudi naše ostale funkcije. Le tako naprej, več nas bo, več bomo pomenili, zavedajmo se, da v slogi je moč. Torej na delo za ideje našega nepozabnega dr. Kreka!

Liboje. V tukajšnjem rudniku — Pavlin i drug — imamo še tudi karbidne svetilke. To samo na sebi ni nič slabega, ampak nekaj drugega je. Preje smo dobili žarilce — brenerje — zastoj, medtem ko moramo sedaj iste plačati in sicer stane komad 1.50 do 2 Din. Ne vemo sicer, ali je to ukazalo ravnateljstvo, ali hoče morda kdo tukaj kaj zaraditi. — Morda dobimo v tej stvari kaj pojasnila!

Liboje. Zanimanje za strokovno zvezo rudarjev postaja vsaki dan večje, kljub raznim hujskačem, ki mislijo, da je rešitev socialnega vprašanja v uničevanju alkohola. Povrh so to še taki, ki baje imajo po ovinčkih zvezo z velikimi gospodi — obratovodjo ali kaj podobnega. Drugič bomo bolj natančno povertili v to zadevo. Rudarji, trpini, ne bojte se takih demagogov in pristopite v strokovno zvezo rudarjev. Ona je zmožna varovati vaše blagostanje.

Razno.

Katakombe in jubilejno leto 1926. «L' Anno Sancto» poroča, da grade nekako v sredini med katakombami Kalista, Sebastijana, Domitile, in Pretekstata pod zemljo posebno hišo, Casa delle Catacombe, da bo olajšan dostop v katacombe, posebno za one, ki bodo hoteli tam maševati in prejeti sv. obhajilo. Tam bo tudi prostor, da bodo lahko ljudje počivali in jedli. Enako bo prirejena tudi razstava fotografij, napisov in drugih spomenikov, ki jo izvede komisija za versko arheologijo. Stroške za to poslopje bodo krili rimski katoličani.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. o. z.

ki posluje v novourejenih prostorih

V Ljubljani, Mestni trg 6.

Telefon št. 9.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najuge dneje

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

PODRUŽNICE:

Bled, Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split in Šibenik.

TELEFON: št. 479 in 37.

Račun pošilje — ček, zavoda za Slovenijo št. 11.945, za Hrvatsko št. 39.060.

Pooblaščen prodajalec srečk Državnerazredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta 10 (v lastni palači nasproti hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezervne skupne vad 15.000.000 Din. — Vloge nad 125.000.000 Din.

AMERIŠKI ODDELEK:

Direktne zveze s ameriškimi bankami. Glavni korespondenti: American Express-Company, 65 Broadway, New York, ter njene podružnice in agencije po vseh večjih mestih Združenih držav, Anglo South American Bank Ltd., London, ter po največjih mestih južne Amerike, Commercial Bank of Australia Ltd., London, ter po vseh največjih mestih Avstralije in Nove Zelandije, National Bank of South Africa, London, Pretoria.

Urejevanje ameriških papirnic.